

Rapport

Datum: 25 april 2002

Rapportnummer: 2002/123

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) tot op het moment dat zij zich tot de Nationale ombudsman wendde, niet is overgegaan tot terugbetaling van ten onrechte betaalde ouderbijdrage voor haar dochter.

Beoordeling

1. X-junior, de op dat moment 15-jarige dochter van X, verzoekster, heeft op of rond 22 juni 1998 in verband met problemen in de privé-sfeer voor langere tijd het ouderlijk huis verlaten. Van 29 juni 1998 tot medio 1999 verbleef zij in verschillende - al dan niet erkende - pleeggezinnen.

In eerste instantie is X-junior op basis van een zogeheten crisisplaatsing opgenomen in een pleeggezin. Medio augustus 1998 is de crisisplaatsing met terugwerkende kracht tot 29 juni 1998 omgezet in een officiële pleegzorgplaatsing.

Naar aanleiding van dit verblijf heeft het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Gouda aan verzoekster met ingang van 10 augustus 1998 een ouderbijdrage in rekening gebracht van f 210,- per maand.

Op grond van het bepaalde in artikel 41c, tweede lid onder c van de Wet op de Jeugdhulpverlening (zie Achtergrond onder 3c.) heeft het LBIO verzoekster geen eigen bijdrage in rekening heeft gebracht over de periode 29 juni 1998 tot 10 augustus 1998.

Ook over de periode 23 december 1998 tot 4 januari 1999 heeft het LBIO verzoekster geen ouderbijdrage berekend, omdat X-junior in die periode niet in een voorziening voor jeugdhulpverlening verbleef.

2. Verzoekster heeft onder meer gesteld dat haar over een langere periode dan die waarin haar dochter geplaatst is geweest ouderbijdrage in rekening is gebracht, maar dat het LBIO desondanks heeft geweigerd het teveel betaalde terug te storten.

3.1. Ingevolge de Wet op de Jeugdhulpverlening zijn onderhoudsplichtige ouders aan het Rijk een ouderbijdrage verschuldigd voor verzorging en verblijf van hun minderjarig kind in een op grond van deze wet voor bekostiging in aanmerking gebrachte voorziening (zie Achtergrond onder 1., 3a., 3b. en 4.).

De vaststelling en de inning van deze ouderbijdrage is opgedragen aan het LBIO (zie Achtergrond onder 3d. en 5.). De hoogte van de bijdrage wordt bepaald aan de hand van de leeftijd van de minderjarige en de aard en de duur van de verzorging en het verblijf. Met het oog op deze vaststelling is de plaatsende instantie gehouden het LBIO schriftelijk op de hoogte te stellen van de begin- en einddatum van een opneming in een voorziening

voor pleegzorg (zie Achtergrond onder 2.).

3.2. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het LBIO er bij het vaststellen van de ouderbijdrage in het algemeen van uit mag gaan dat de door de plaatsende instantie aangeleverde gegevens correct zijn. Wanneer deze informatie (bijvoorbeeld door de ouders) gemotiveerd wordt weersproken of er voor het LBIO anderszins reden zou moeten zijn de juistheid daarvan in twijfel te trekken, dan mag van het LBIO worden gevraagd dat het het desbetreffende punt nader onderzoekt.

4.1. Het bezwaar van verzoekster tegen de ouderbijdrage over de periode tot 23 december 1998 spitst zich toe op het ontbreken van een formele en correcte beslissing tot plaatsing in de zin van de Wet op de jeugdhulpverlening.

Verzoekster heeft over de rommelige gang van zaken rond de opneming van haar dochter in de pleegzorg geklaagd bij de Interprovinciale klachtencommissie jeugdzorg .

De Nationale ombudsman heeft in dit verband notitie genomen van de door de Interprovinciale Klachtencommissie Jeugdzorg geleverde kritiek op de gang van zaken rond de plaatsing van X-junior in de periode juni tot december 1998. Zo is onder meer gebleken uit het door verzoekster overgelegde oordeel van deze klachtencommissie (zie daarvoor onder **B.3.8.**), dat de klachtencommissie heeft geconstateerd dat er ten onrechte geen officieel aanmeldingsformulier is van de plaatsing. Daarnaast heeft de commissie met verbazing geconstateerd dat aan de plaatsing geen weloverwogen daartoe strekkend - getoetst - besluit is voorafgegaan. Ook heeft de klachtencommissie geconstateerd dat het Jongeren Hulp Centrum achteraf een officiële status heeft gegeven aan de plaatsing van X-junior.

Ten slotte heeft de klachtencommissie enkele aanbevelingen gedaan.

Eén daarvan is dat besluiten tot plaatsing in een pleeggezin niet uitsluitend ten laste van de verantwoordelijkheid van een maatschappelijk werker worden gelaten. Door deze besluiten officieel te laten nemen door of namens de directeur zal moeten worden gewaarborgd dat dergelijke besluiten in bredere kring worden getoetst en zal er op kunnen worden toegezien dat de vereiste administratieve zorgvuldigheid in acht wordt genomen.

De kritische kanttekeningen van de Interprovinciale klachtencommissie jeugdzorg brengen niet mee dat niet (langer) sprake zou zijn van een situatie waarin de ouderbijdrage op grond van de Wet op de jeugdhulpverlening is verschuldigd. Het LBIO behoefde daarom in (het oordeel van de klachtencommissie over) de gang van zaken rond de plaatsing in 1998 geen aanleiding te vinden de reeds betaalde ouderbijdrage te restitueren.

4.2. Op 23 februari 1999 heeft de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) te Zwolle het LBIO bericht dat X-junior vanaf 11 januari 1999 op basis van justitiële kindbescherming was geplaatst in de pleegzorg. Naar aanleiding hiervan heeft het LBIO verzoekster op 2 maart

1999 opnieuw een beschikking toegestuurd waarin verzoekster een ouderbijdrage van, wederom, f 210,- per maand werd opgelegd. In deze beschikking is onder meer bepaald dat verzoekster ouderbijdrage-plichtig is omdat haar dochter, X-junior met ingang van 11 januari 1999 was geplaatst in een pleeggezin.

Met een formulier, gedagtekend 6 mei 1999, heeft het JHC X-juniors plaatsing (op vrijwillige basis) in de pleegzorg per 4 januari 1999 aan het LBIO gemeld.

Het LBIO bracht over de periode 4 tot en met 31 januari 1999 een bedrag van f 189,68 in rekening, over de maanden februari tot en met juni berekende het LBIO f 210,- per maand, terwijl over de eerste zeven dagen van juli 1999 f 47,42 aan verzoekster in rekening werd gebracht.

4.3. Bij brief van 16 oktober 1999 (zie daarvoor B.3.5.) heeft verzoekster het LBIO laten weten een openstaande rekening ad f 257,42, kennelijk betreffende de ouderbijdrage over de periode juni - 7 juli 1999, niet te willen voldoen. Als reden heeft zij opgegeven dat haar dochter vanaf de tweede helft van juni 1999 is geweigerd op de groep.

In het onderzoek door de Nationale ombudsman heeft zij aangegeven dat X-junior vanaf 25 juni 1999 weer bij haar, verzoekster, is komen wonen. Daarom vindt zij het niet juist dat ouderbijdrage in rekening is gebracht over de volledige maand juni en de eerste zeven dagen van juli 1999.

4.4. Op 7 juli 1999 heeft de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) te Zwolle het LBIO door middel van een daartoe bestemd formulier op de hoogte gesteld van het feit dat op diezelfde dag een eind was gekomen aan de plaatsing van X-junior.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat er voor het LBIO op dat moment geen aanleiding bestond voor enige twijfel over de desbetreffende melding.

Daarbij komt dat het LBIO verzoekers al bij brief van 15 juli 1999 heeft gemeld dat de plaatsing per 7 juli 1999 was beëindigd, maar dat verzoekers hiertegen pas medio oktober 1999 bezwaar hebben ingediend, een en ander in reactie op een door het LBIO gezonden betalingsherinnering.

Het LBIO kan derhalve niet worden verweten ouderbijdrage te hebben berekend over de periode 25 juni tot 7 juli 1999.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijke Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) is niet gegrond.

Onderzoek

Op 1 juni 2000 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw X te Y, met een klacht over een gedraging van het LBIO.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het LBIO, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de directeur van het LBIO verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen verzoekster en de directeur van het LBIO de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De directeur van het LBIO deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

a. feiten

1. Op of rond 22 juni 1998 heeft de op dat moment 15-jarige dochter van verzoekster, verder te noemen X-junior, voor langere tijd het ouderlijk huis verlaten.

Op 29 juni 1998 is zij op basis van een zogeheten crisisplaatsing opgenomen in een regionale voorziening. Zij verbleef hier tot 23 december 1998.

Op 16 november 1998 heeft een medewerker van het Jongeren Hulp Centrum (JHC) te Zwolle het LBIO gemeld dat X-junior vanaf 29 juni 1998 was geplaatst in een voorziening voor residentiële hulpverlening (zie Achtergrond onder 1a en 1b).

Op 26 november 1998 heeft het LBIO verzoekster een beschikking toegestuurd, waarin haar met ingang van 10 augustus 1998 een ouderbijdrage van f 210,- per maand werd opgelegd.

2. In de periode 23 december 1998 tot 4 januari 1999 verbleef X-junior bij een niet als pleeggezin erkende familie. Daarna verbleef zij bij een ander pleeggezin (pleeggezin 2).

Op 23 februari 1999 deelde een medewerker van JHC te Zwolle het LBIO mee dat X-junior vanaf 11 januari 1999 op basis van een justitiële kindbeschermingsmaatregel weer pleegzorg ontving. In aanvulling op deze melding deelde de medewerker van het JHC het LBIO op 6 mei 1999 mee dat X-junior van 4 januari tot 11 januari 1999 op vrijwillige basis pleegzorg had ontvangen.

Op 2 maart 1999 heeft het LBIO verzoekster een nieuwe beschikking toegestuurd, waarin haar met ingang van 11 januari 1999 wederom een ouderbijdrage van f 210,- per maand werd opgelegd.

Medio 1999 keerde X-junior terug in het ouderlijk huis.

Op 7 juli 1999 stelde een medewerker van de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) te Zwolle door middel van een daarvoor bestemd formulier het LBIO ervan op de hoogte dat de plaatsing van X-junior die dag was beëindigd.

B. Standpunt verzoekster

1. Het standpunt van verzoekster staat weergegeven onder Klacht.
2. Ter onderbouwing van haar klacht deelde verzoekster in haar brief van 1 juni 2000 aan de Nationale ombudsman onder meer het volgende mee:

"22 juni 1998 verdwijnt onze dochter in paniek (uit; N.o.) het huis. Eerder die dag hebben wij haar al aangemeld bij het JHC te Zwolle, voor hulp.

25 juni 1998 wordt zij naar een adres gebracht, waar wij geen naam of adres van mogen weten. Dit wordt door het JHC crisisplaatsing genoemd, doch men ontkent hier in te hebben gehandeld. Toch is onze dochter daar terechtgekomen, zonder dat wij als ouders een activiteit ondernomen hebben. Hoe is dat dan mogelijk???? (Het JHC heeft namelijk wel vanaf het begin contact met dit opvangadres gehad).

's Avonds neemt dit adres contact met ons op, met de vraag wat het hun zal schuiven financieel. Wij spreken een bedrag af, om 6 weken voor onze dochter te kunnen zorgen.

Verder horen wij niets meer van het JHC t.a.v. de voortgang van de welstand van onze dochter, dan op 8 aug. 1998, doordat wij telefonisch contact opnemen en vragen hoe het met onze dochter gaat. De persoon in kwestie die verantwoordelijk is weet niets. Wij beloven pas medewerking als er een rapportage ligt over de welstand van onze dochter, die is nooit gekomen.

Het JHC zegt dat ze niet willen plaatsen, omdat het een crisisopname is en dat men geen goed contact met het opvangadres heeft. Dit opvangadres neemt afspraken niet serieus en rommelt maar wat aan.

Intussen heeft de pleegzorg Drenthe contact gehad met het opvangadres, omdat daar al een pleegkind zit. Dan hoort de pleegzorg dat er nog een meisje zit vanaf 29 juni 1998 en gaat vervolgens over tot betaling van pleegzorgvergoeding, zonder dat er geplaatst is. Wij hebben herhaalde malen gevraagd, waarom er om die datum gerommeld is, doch niemand geeft hier antwoord op.

14 september vraagt het JHC ons naar hun kantoor te komen om een pleegzorgplaatsing te regelen, daar dat de enige manier is, om het opvangadres tot afspraken te dwingen en in te kunnen grijpen, als men zich niet houdt aan afspraken.

Doch op dat moment ligt er een brief van de pleegzorg Drenthe, waarin melding wordt gemaakt van plaatsing van onze dochter aldaar. Het JHC vraagt of wij dat geregeld hebben, doch wij hebben totaal geen contact met de pleegzorg gehad, of het opvangadres, of onze dochter.

Nu besluit het JHC alsnog niet te plaatsen, daar men onze dochter zo snel mogelijk weg wil hebben van dit "onveilige" adres.

Inmiddels gaat onze dochter wel naar een school, wij krijgen de rekening, wij krijgen ook de rekening voor vervoerskosten toegestuurd en ook de kleding voor onze dochter schijnt een probleem te zijn financieel, ondanks de pleegzorgvergoeding van f 850,- p/m. Wij betalen, omdat we willen dat onze dochter goed verzorgd wordt.

Op dat moment krijgen wij ook te horen, dat we aan het LBIO een bijdrage verplicht zijn. Wij vragen dit dan snel te regelen, omdat de kosten anders teveel op zouden lopen. Niet wetende dat zonder plaatsing er helemaal geen ouderbijdrage verplicht is.

16 November 1998 wordt er een melding door het JHC naar het LBIO gedaan, die dus niet op waarheid gestoeld is, en waarin ook gerommeld is over de datum van aanvang van iets wat dus niet bestaat.

23 december 1998 wordt onze dochter op straat gezet. Het JHC doet niets, het SJG (Stichting Jeugd en Gezin; N.o.) dat inmiddels ingeschakeld is, doet niets, de Raad voor de kindbescherming, waar een aanvraag tot OTS (ondertoezichtstelling; N.o.) loopt (op ons verzoek) doet niets, ook een voorlopige ondertoezichtstelling wordt niet gehonoreerd, omdat het haast Kerstmis is.

Op dat moment overleggen we zelf met onze dochter en vrienden om een veilige plek voor haar te zoeken. Die wordt gevonden. (Uitleg, ze kon niet naar huis omdat wij op vakantie waren, als wij terugkomen, komt ze gewoon naar huis).

4 januari 1999 gaat onze dochter naar Stichting Q in A. Dit is een opvanghuis, dat pretendeert een residentiële instelling te zijn, gefinancierd door de pleegzorg Gelderland. Wij hebben als ouders nog geen kennisgemaakt. Wel hebben we 8 maanden gewacht op

contact en toetsing of dit huis de juiste hulp aan onze dochter kan bieden. Dit blijkt later niet het geval, doch zowel het JHC, als de Raad voor de kindbescherming als de voogdij-instelling geeft ons geen antwoord op de vraag of het de juiste plek is. Wij mogen als ouders geen contact met het huis hebben, of onze dochter. We mogen haar zelfs niet zelf brengen, op 4 januari.

Het MDT (Multi Disciplinair Team; N.o.) heeft in zijn onderzoek vraagtekens geplaatst bij een eventuele plaatsing, doch hier wordt niets mee gedaan.

11 januari 1999 is er een zitting van de kinderrechter. Deze doet uitspraak dat onze dochter via een machtiging in een orthopedisch behandelinternaat en onder toezicht behandeld moet worden. Als wij de gezinsvoogd in elk volgend contact vragen hoe het zit met de 'plaatsing' en of justitie de hele zaak al getoetst heeft, krijgen wij geen antwoord. Omdat wij de zaak niet vertrouwen stellen wij ons in contact met de inspecteur jeugdhulpverlening te Overijssel. Deze stelt een onderzoek in en wijst zowel het SJG als de pleegzorg Gelderland erop, dat de plaatsing nog steeds niet rond is. Namelijk bij een vrijwillige plaatsing dienen ouders een handtekening te zetten, en bij een justitiële plaatsing moet de verantwoording door justitie gedragen worden. Dit doet justitie niet. Ook van een pleegzorgplaatsing is geen sprake, daar de hiervoor wettelijke regelingen niet getroffen zijn. In oktober 1999 krijgen wij via het dossier Pleegzorg Gelderland te zien, dat men een pleegzorgcontract heeft met de heer en mevr. S., doch Stichting Q wordt nergens genoemd. Verder heeft dit echtpaar getekend voor de verzorging van onze dochter binnen het gezin, doch hier is nooit sprake van geweest. Er zijn ook papieren, waarin de Pleegzorg Gelderland aan het JHC (de eerste zgn. plaatser) laat weten, dat St. Q geen residentiële instelling is die door de pleegzorg erkend dan wel betaald wordt. Deze papieren zijn sinds 18 januari 1999 in het bezit van het SJG. Doch het SJG schrijft aan de inspecteur jeugdhulpverlening, feb./mrt 1999 dat St. Q een erkende residentiële instelling is.

Tijdens de zitting van de kinderrechter 5 juli 1999 wordt een rapportage van St. Q naar voren gebracht en gehonoreerd. Volgens Pleegzorg Gelderland mag dit helemaal niet, want als het om een pleegzorgplaatsing gaat, dan dient de pleegzorg als begeleider deze rapportage te verzorgen. Een pleegouder heeft niet de discipline om een dossier van een pleegkind bij te houden. (In mrt. 2000 heeft de Pleegzorg Gelderland dan ook geëist, dat pleegouders het dossier van onze dochter zouden vernietigen).

Verder wordt onze dochter de toegang tot het terrein waar haar spullen sinds 4 januari 1999 zijn, waar haar schoolspullen zijn, waar haar bed staat, in juni 1999, geweigerd. Reden hiervan is, dat onze dochter op eigen houtje gebroken heeft met een pooier en de drugscène uit Almelo. In onze ogen een dappere daad, maar volgens de heer S. ('pleegvader') was hij gepasseerd en had onze dochter hem toestemming moeten vragen, om deze breuk tot stand te brengen.

Vanaf dat moment is onze dochter weer naar huis gekomen, zonder hulp van het SJG (voogdij-instantie), zonder dat wij begeleiding kregen, ondanks onze verzoeken hiertoe. Toch hebben wij nu een rekening van het LBIO gekregen t/m 7 juli 1999. Verder zou er sprake zijn van een gezinsvoogd vanaf 5 juli 1999 t/m 8 november 1999. Doch deze gezinsvoogd heeft onze dochter nooit gezien of gesproken. Ook wij als ouders hebben deze mysterieuze persoon nooit gezien.

Verder is vanaf januari 1999 een rekening naar ons toegekomen van een schoolkamp, schoolgeld, kleedgeld, hygiënische verzorging (meisje 16 jaar), geld om contact met thuis op te nemen, geld voor postzegels en reisgeld. Maar omdat de plaatsing niet officieel was, konden wij ons niet beroepen op fatsoenlijke verzorging voor onze dochter. Immers er was geen sprake van een pleegzorgplaatsing, of wat voor een plaatsing dan ook. Dus was er ook geen kader, waarbinnen regels vielen om ons als ouders of dochter op te kunnen beroepen. Wel hebben we herhaalde malen verzocht er een pleegzorgmachtiging van te maken bij de kinderrechter, zodat wij hiertegen in beroep konden gaan. (pleegzorg was beslist niet de hulp die onze dochter behoefde, maar dan hadden we wat op papier gehad, waartegen je je kan verzetten, tegen iets wat niet bestaat (juridisch gezien) kun je je in Nederland niet verzetten).

Van deze zaken hebben wij het LBIO op de hoogte gebracht, ik stuur u hiervoor bijlagen, en heb hun gezegd pas tot betaling van de laatste rekening over te willen gaan, als uitgezocht is of deze hele gang van zaken wel financieel tot onze verantwoording behoort. Doch men heeft geen geduld meer om de uitspraak van de provinciale klachtencommissie waar nu een klacht tegen het JHC en het SJG ligt, af te wachten.

Er rest ons nu niets meer dan af te wachten of de overheid van zins is, om zijn verantwoording t.a.v. al deze blunders op zich te nemen. Doch wij voelen ons als ouders betrokken bij een illegaal handelen en beschouwen ons helers van de Nederlandse staat door het betalen van de rekeningen van het LBIO!!!"

Nog even op een rijtje:

JHC heeft niet geplaatst, doch wel een melding bij het LBIO gedaan. Het SJG heeft willens en wetens de inspecteur verkeerd ingelicht, een 'plaatsing' overgenomen die niet getoetst was en niet voldeed aan de hulpvraag, en niet onder de machtiging van de kinderrechter viel. (...)

Financieel ziet het plaatje er dan zo uit.

Ouders hebben extra kosten, mede door de vordering van het LBIO. Vergeet even niet, dat de eerste 6 weken door onszelf ook al betaald waren, aan het opvanggezin 24 juni 1998!!? Ouders kunnen deze kosten niet gedekt krijgen, ondanks de wettelijke regelingen hiervoor. Ouders hebben onterecht extra kosten gemaakt, maar omdat wettelijke regeling pleegzorg

niet gevolgd werd, komt er ook een dubbele onkostenpost voor verzorging dochter, zonder dat de overheid ons laat gebruik maken van de middelen die hiervoor zijn."

3.1. Bij verzoeksters brief van 1 juni 2000 was als bijlage gevoegd een brief van verzoekster van 3 maart 1999 aan het LBIO. Hierin deelde zij onder meer het volgende mee:

"T.a.v. de opvang van onze dochter in de provincie Drenthe is er een en ander misgegaan.

Ten 1e voor de eerste 6 weken, heeft het opvanggezin ons gesommeerd een betaling voor verzorging te doen, dit hebben wij gedaan, middels een overmaking van een bedrag ad f 500,-. Dit bedrag is samen overeengekomen, dat dit voor de periode van de vakantie genoeg zou zijn, ruimschoots voldoende volgens zeggen van het betreffende gezin.

Achteraf bleek, dat dit gezin al vanaf de eerste dag een financiële bijdrage van de pleegzorg kreeg. Op grond hiervan zouden zij ons het bovengenoemde bedrag terugstorten, doch tot op heden missen wij nog steeds f 281,75.

Verder heeft dit gezin de opvang vanaf 23 december 1998 gestopt. Vanaf die datum tot 4 januari 1999 is onze dochter opgevangen door een Bosnisch vluchtelinggezin in Nieuw-Amsterdam. Wij hebben een bijdrage van f 100,- aan dit gezin gegeven.

Een en ander wordt nu uitgezocht door de pleegzorg in Drenthe.

Ons voorstel t. a. v. de eigen bijdrage aan Uw instantie zal zijn, om voorlopig tot de zaak uitgezocht is, de betaling van december 1998 op te schorten, en de rest f 420,- zo snel mogelijk aan Uw instantie over te maken."

3.2. Als bijlage was verder bijgevoegd een brief van het LBIO van 10 maart 1999 aan verzoekster. Hierin liet het hoofd van de afdeling Ouderbijdragen onder meer het volgende weten:

"Helaas kan ik niet overgaan tot het opschorten van de ouderbijdrage.

Op grond van de Wet op de Jeugdhulpverlening en het daarbij behorende Besluit bijdragen justitiële kindbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening zijn de onderhoudsplichtige ouders van de jeugdige aan het Rijk een bijdrage verschuldigd in de kosten van het onderhoud.

De bijdragen die u aan de opvanggezinnen heeft gegeven zijn niet wettelijk verplicht. Zoals u reeds weet, krijgen deze gezinnen maandelijks een pleeggeld vergoeding voor de jeugdige.

Ik wil u dan ook verzoeken om de maandelijkse bijdrage te voldoen, Voor de achterstand die u heeft opgelopen kunt u desgewenst een betalingsregeling treffen."

3.3. Ook was bijgevoegd een brief van het LBIO van 20 juli 1999 aan verzoekster. Hierin deelde de leider van team 2 namens het hoofd van de afdeling Ouderbijdragen onder meer het volgende mee:

"Het door mij gedane dossieronderzoek heeft geen aanleiding gegeven de bestaande vordering te herzien. Ik heb geen informatie aangetroffen die zou duiden op een onterechte melding.

Het schrijven van de heer C. (een medewerker van het JHC te Zwolle; N.o.) van 18 november 1998, waarvan u een kopie heeft mogen ontvangen, is het enige schrijven dat ik van de heer C. heb. De bewuste brief doet niets af aan de bestaande vordering. Ook telefonisch contact met de heer C. geeft geen reden tot herziening. Het LBIO is geen partij in eventuele verdere lopende klachtzaken."

3.4. Als bijlage was verder bijgevoegd een brief van 21 juli 1999 van eerder genoemde teamleider aan verzoekster waarin hij meedeelde dat de melding van plaatsing van de dochter van verzoekster per 11 januari 1999 in de pleegzorg was gedaan door het JHC te Zwolle.

3.5. Ook was bijgevoegd een brief van verzoekster van 16 oktober 1999 aan het LBIO waarin zij reageerde op een haar door het LBIO toegezonden betalingsherinnering ten aanzien van een bedrag van f 257,42. Verzoekster deelde onder meer mee dat haar dochter vanaf de tweede helft van de maand juni deelname was geweigerd aan de groep waarin zij was geplaatst. In verband met deze weigering had zij een klacht ingediend bij de klachtencommissie van de SJG en de pleegzorg Gelderland. In afwachting van de uitkomst van de desbetreffende klachtbehandeling weigerde verzoekster het gevorderde bedrag te voldoen.

3.6. Verder was als bijlage bijgevoegd een brief van 1 december 1999 van verzoekster aan het LBIO. Hierin deelde zij onder meer het volgende mee:

"In het verleden heb ik al een aantal keren contact met u gezocht, i.v.m. de vordering van de ouderbijdrage, van vorig jaar. Voor ons blijft het voorop staan, dat het JHC uw instelling iets op de mouw gespeld heeft met het formulier. Ik heb u al eerder een stukje uit de notulen laten zien, waaruit blijkt, dat onze dochter nooit geplaatst is. Aangezien dat voor u niet voldoende was, stuur ik u hierbij twee getuigenverklaringen, van mensen die bij het gesprek tussen ons en de Voorziening voor de Pleegzorg Drenthe en het JHC aanwezig waren. Nogmaals insteek van dit gesprek was, om te achterhalen of onze dochter inderdaad geplaatst was.

Wanneer u nog niet tot terugbetaling overgaat, wil ik u verzoeken, om de regelgeving omtrent deze ouderbijdrage schriftelijk aan ons op te sturen, zodat wijzelf het een en ander kunnen toetsen.

Overigens loopt er nog steeds een klachtenprocedure t.a.v. het JHC en SJG. Want ook de betaling van dit jaar stelt ons voor grote vraagtekens. Men heeft ons toegezegd, om voor het eind van dit jaar schriftelijk uitsluitel te geven. Mijn verzoek is om de laatste vordering, waarvan sprake is in uw schrijven van 1 november 1999 toch nog tot die tijd uit te stellen."

3.7. Als bijlage was verder bijgevoegd een brief van 16 december 1999 aan verzoekster waarin het LBIO haar meedeelde dat de invordering gedurende twee maanden werd stilgelegd in verband met de door verzoekster bij de klachtencommissie ingediende klachten.

3.8. Ook was als bijlage bijgevoegd het oordeel van 17 maart 2000 van de Interprovinciale Klachtencommissie Jeugdzorg naar aanleiding van de klacht van verzoekster over het JHC te Zwolle. Hierin deelde de klachtencommissie onder meer het volgende mee:

"2. Feiten

(...) De ouders hadden tot 11 januari 1999 gezamenlijk het ouderlijk gezag zonder dat enige kindbeschermingsmaatregel van toepassing was. Op 14 maart 1998 is X-junior plotseling uit het ouderlijk huis vertrokken naar 'vrienden' die een sterke invloed op haar hadden. Daar is zij als het ware 'in gijzeling' gehouden totdat zij op straat werd gezet. Na enige tijd verbleven te hebben bij H. in A. is zij weer bij haar ouders thuis gekomen. Daar bleek zij zich nog altijd niet aan de invloed van de hiervoor genoemde 'vrienden' te kunnen onttrekken. Op 22 juni 1998 brak bij haar paniek uit. Zij liep weer weg en via het maatschappelijk werk (...) werd hulp gezocht bij het JHC, onderdeel van Am. Bij wijze van 'crisismaatregel' is X-junior toen in een opvanggezin geplaatst, de familie Z.

De ouders wisten hier in zoverre van dat X-junior - met hun toestemming - uit huis was geplaatst, maar niet waar en bij wie. In augustus is deze maatregel met terugwerkende kracht tot 29 juni 1998 als het ware omgezet in een officiële pleegzorgplaatsing in die zin dat vanaf dat moment een pleegzorgvergoeding werd betaald aan de familie Z en van de ouders de zogenaamde LBIO-bijdrage werd geheven. De heer C., maatschappelijk werker van het JHC, heeft op 20 augustus 1998 met de ouders overlegd dat X-junior psychiatrisch zou worden onderzocht om de meest geschikte hulp te kunnen bepalen. Uit dit onderzoek dat uitgevoerd werd door de jeugdpsychiatrische kliniek B., leidde het Multi Disciplinair Team (MDT) van het bureau Jeugdzorg af dat X-junior hulp zou moeten krijgen in een residentiële voorziening. Aangezien X-junior en ouders, mede vanuit hun geloofsovertuiging, een sterke voorkeur hadden voor de Stichting Q, ondersteunde het MDT de aanmelding voor deze stichting.

X-junior is tot 23 december 1998 bij de familie Z gebleven. In januari 1999 is X-junior in het pleeggezin S. geplaatst. Dit gezin runt ook de Stichting Q.

Als residentiële setting is deze stichting niet erkend, maar de familie S. is wel een erkend pleeggezin.

Op verzoek van de ouders is op 11 januari 1999 een ondertoezichtstelling (OTS) uitgesproken. Vanaf mei 1999 woont X-junior thuis bij haar ouders.

In de brief van 16 juli 1999 hebben de ouders een klacht tegen Am. ingediend. Deze brief bevindt zich niet bij de stukken. Het oordeel van de interne klachtencommissie van 26 november 1999, luidt dat de klacht over het ontbreken van een hulpverleningsplan gegrond is en de overige klachten ongegrond. Ook ziet de interne klachtencommissie geen aanleiding tot teruggave van de door de ouders gemaakte kosten. (...)

Aangezien klagers met de behandeling van de klachten door de interne klachtencommissie van Am. niet kunnen instemmen hebben de ouders klachten ingediend bij de interprovinciale klachtencommissie.

3. De inhoud van de klacht

Tijdens de hoorzitting is desgevraagd door klagers aangegeven welke klachten er bestaan. De voorzitter heeft tijdens de hoorzitting deze klachten naar genoegen van klagers samengevat en aangegeven dat de commissie zich in haar oordeel zal beperken tot de volgende klachten:

1. de klacht dat de ouders nooit serieus zijn genomen
2. de klacht dat de problematiek van X-junior ten aanzien van de school niet serieus is genomen
3. de klacht dat de ouders nooit getekend hebben voor een vrijwillige plaatsing
4. de klacht dat er geen sprake is van een officiële plaatsing
5. de klacht dat er een plaatsing is geweest bij de familie S. (Stichting Q), die wel was erkend als pleeggezin maar niet als residentiële setting.

4. De bevindingen van de commissie

4.1 en 4.2. ten aanzien van de klacht dat de ouders en X-juniors problematiek ten aanzien van school nooit serieus zijn genomen.

Klagers hebben de commissie meerdere malen laten weten dat zij op tal van punten zeer tevreden waren met de hulpverlening van de heer C. aan hun dochter. De commissie verstaat hun klacht dan ook in die zin dat zij zich als met het ouderlijk gezag beklede ouders niet serieus genomen hebben gevoeld. De commissie overweegt op dit punt het volgende.

Klagers waren zonder enige beperking met het ouderlijk gezag bekleed en X-junior verkeerde niet in een crisis in relatie tot haar ouders maar tot de haar omringende buitenwereld. Gelet op deze omstandigheden zou het in de rede hebben gelegen dat het JHC X-junior er van zou hebben overtuigd dat haar ouders van meet af aan in de hulpverlening betrokken zouden moeten worden. De ouders zouden naar het oordeel van de commissie minimaal op de hoogte moeten zijn gesteld van haar verblijfplaats en van de doelen die met de hulpverlening werden beoogd alsmede van de weg waarlangs die doelen werden nagestreefd. Ook zou het in de rede hebben gelegen dat Am. zich de opvattingen, inzichten en mededelingen van de ouders over de schoolproblematiek van X-junior ter harte genomen zou hebben. Dan zou voorkomen zijn dat X-junior in een voor haar toch al zo roerige periode enige tijd de verkeerde school zou hebben bezocht. De commissie oordeelt de handelwijze van Am. in deze opzichten weinig zorgvuldig. In zoverre is de klacht dan ook gegrond. Dat X-junior in weerwil van de informatie en aanwijzing van de ouders aan de heer C. vanuit het gezin Z naar Almelo reisde, kan Am. naar het oordeel van de commissie, gelet op X-juniors leeftijd niet worden verweten.

De omstandigheid dat X-junior deze reis ondernam wil nog niet zeggen dat niet met haar is afgesproken dat zij dat niet moest doen. Op dit punt is de klacht niet gegrond.

4.3 Ten aanzien van de klacht dat de ouders nooit hebben getekend voor een vrijwillige plaatsing.

Tijdens de hoorzitting heeft (verzoekster; N.o.) aangegeven dat vanaf 29 juni 1998 is betaald voor de plaatsing van X-junior in een pleeggezin. Zij hebben hiervoor echter nooit een handtekening gezet. De commissie constateert dat van de zijde van de ouders naar het pleeggezin toe om diverse redenen onvrede bestaat over de geboden opvang van hun dochter doch dat zij niettemin de pleegzorgvergoeding hebben betaald. De commissie ziet in deze betaling een impliciete toestemming in de 'plaatsing'. De commissie merkt overigens op dat Am. niet verantwoordelijk is voor het in rekening brengen van de ouderlijke bijdrage aan de ouders (zie Achtergrond onder 3d; N.o.).

De klacht is op dit onderdeel ongegrond.

4.4 Ten aanzien van de klacht dat er geen sprake is van een officiële plaatsing.

De commissie constateert dat de verwarring over de plaatsing is ontstaan door verkeerde communicatie en het niet schriftelijk vastleggen van gegevens.

Gebleken is dat de heer C. vanaf medio augustus 1998 stappen heeft ondernomen om de plaatsing van X-junior met terugwerkende kracht een officiële status te geven.

De commissie constateert dat er ten onrechte geen officieel aanmeldingsformulier is van de plaatsing (zie Achtergrond onder 2.; N.o.).

Als dit wel was gebeurd had dit de onduidelijkheid kunnen wegnemen.

Ook vindt de commissie het zeer verbazingwekkend dat aan deze 'plaatsing' geen weloverwogen daartoe strekkend besluit is voorafgegaan dat binnen Am. in bredere kring is getoetst. De commissie zal Am. dan ook aanbevelingen in die richting doen.

De klacht is op dit onderdeel gegrond.

Wat betreft het verzoek van klagers tot terugbetaling van de pleegzorgvergoeding is de commissie overigens niet bevoegd. (...)

4.6 De commissie wil ten aanzien van deze klachtzaak in het algemeen nog het volgende opmerken.

De werkwijze van Am. in deze kwestie getuigt niet van de vereiste administratieve zorgvuldigheid. De commissie wijst in dit verband onder meer op de volgende zaken: de exacte plaatsingsdatum is niet vast te stellen, nu deze niet in het dossier is terug te vinden; van diverse gesprekken, waaronder het gesprek dat de heer C. op 20 augustus 1998 met de ouders heeft gevoerd over de pleegzorgplaatsing met terugwerkende kracht en het gesprek van 20 januari 1999, zijn geen verslagen in het dossier opgenomen; het hulpverleningsplan dat volgens de heer C. wel gemaakt is zit niet bij de stukken; het standpunt van de directie/het bestuur naar aanleiding van de bevindingen van de interne klachtencommissie is niet aan klagers bekend gemaakt en evenmin in het klachtenprocesdossier opgenomen etc. De administratieve afhandeling van het een en ander verdient bepaald niet de schoonheidsprijs. (...)

5. Aanbevelingen

Uit de hiervoor genoemde bevindingen vloeien de volgende aanbevelingen voort.

De commissie beveelt aan dat Am. (...)

5.4. besluiten tot plaatsing in een pleeggezin niet uitsluitend ten laste van de verantwoordelijkheid van een maatschappelijk werker worden gelaten. Door deze 'officieel' te laten nemen door of namens de directeur van Am. is gewaarborgd dat dergelijke besluiten in bredere kring worden getoetst en erop kan worden toegezien of de vereiste administratieve zorgvuldigheid is betracht."

3.9. Ook was als bijlage bijgevoegd een brief van 19 mei 2000 van het LBIO aan verzoekster met de volgende inhoud:

"Aan mijn eerdere verzoek uw betalingen te hervatten en de achterstand aan te zuiveren, hebt u geen of onvoldoende gevolg gegeven. Met deze gang van zaken kan ik niet langer genoeg nemen.

Ik sommeer u nu de totale achterstand in uw betalingen, momenteel fl. 257,42, binnen 14 dagen na dagtekening van deze brief over te maken op de postbankrekening van het LBIO, onder vermelding van uw zaaknummer.

Geeft u hieraan geen gevolg, dan zal ik invorderingsmaatregelen treffen. De daaraan verbonden kosten komen voor uw rekening."

3.10. Ten slotte was bijgevoegd een brief van 6 juni 2000 van het LBIO aan verzoekster. Hierin werd namens het hoofd van de afdeling Ouderbijdragen onder meer het volgende meegedeeld:

"Alleen de erkende plaatsende instantie kan mij gegevens verschaffen omtrent uithuisplaatsingen van jeugdigen, Uit de gedeeltelijke notulen is niet op te maken dat uw dochter geen gebruik heeft gemaakt van de vrijwillige jeugdhulpverlening dan wel justitiële kindbescherming.

Uw dochter (...) is wel degelijk ingaande 29 juni 1998 tot en met 23 december 1998 residentieel geplaatst door de heer C. van JHC Zwolle (...). Vanaf 4 januari 1999 tot en met 10 Januari 1999 is zij opnieuw aangemeld door C. daar zij gebruik heeft gemaakt van de vrijwillige hulpverlening in een voorziening van pleegzorg. Ingaande 11 januari 1999 tot en met 7 juli 1999 is zij justitieel geplaatst in een voorziening van pleegzorg door Ro. van Stichting Jeugd en Gezin Overijssel (...) Zwolle.

Voor de bovengenoemde plaatsingen heeft u beschikkingen ontvangen, waartegen u bezwaar kan maken binnen 6 weken na ontvangst ervan. Ik heb echter geen bezwaarschrift mogen ontvangen.

Gezien het bovenstaande bent u als ouderbijdrageplichtige een ouderbijdrage verschuldigd.

Het feit dat u bezig bent met een klachtenprocedure tegen JHC en SJG aangaande de plaatsing van X-junior; wil niet zeggen dat de ouderbijdrage een opschortende werking heeft. Ik verzoek u dan ook het resterende bedrag van fl. 257,42 over te maken.

Mocht achteraf komen vast te staan dat één van de bovenstaande plaatsingen geen plaatsing is geweest in de zin van de Wet op de jeugdhulpverlening, dan ben ik bereid de vordering aan te passen. Vooralsnog heb ik geen reden aan te nemen dat hiervan sprake zou zijn geweest. Wel zou ik graag de reactie op uw klacht willen ontvangen, welke bij de provinciale klachtencommissie Overijssel is aangeleverd.

De vaststelling van de ouderbijdrage waartegen u protest maakt is gebaseerd op de Wet van 2 februari 1995 (Staatsblad 225) waarbij, onder andere, de artikelen 41a tot en met 41i betreffende "Bijdrage in de kosten van hulpverlening" nieuw zijn ingevoegd in de Wet op de jeugdhulpverlening. De hoogte van de opgelegde bijdrage is overeenkomstig het

bepaalde in het Besluit bijdragen justitiële kindbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening van 26 april 1995 (Staatsblad 226), welk besluit strekt tot uitvoering van de artikelen 41a en (...) van de Wet op de jeugdhulpverlening (zie Achtergrond onder 3a.; N.o.) Beide regelingen zijn in werking getreden op 1 mei 1995."

C. Standpunt van de directeur van het LBIO

1. In reactie op de klacht van verzoekster deelde de plaatsvervangend directeur van het LBIO de Nationale ombudsman bij brief van 22 augustus 2000 mee de klacht niet gegrond te achten.

In deze brief deelde de plaatsvervangend directeur van het LBIO onder meer het volgende mee:

"Mevrouw X (verzoekster; N.o.) klaagt erover dat het LBIO tot op heden niet is overgegaan tot terugbetaling van een ten onrechte door haar betaalde ouderbijdrage voor haar dochter.

Ten aanzien van de feiten wil ik het volgende opmerken.

Door het Jongeren Hulp Centrum (JHC) is een meldingsformulier aanvang plaatsing aan het LBIO toegezonden op 20 november 1998. De gemelde ingangsdatum van de (crisis)plaatsing vrijwillige jeugdhulpverlening is 29 juni 1998. Op 26 november 1998 werd de primaire beschikking ter zake van de vastgestelde ouderbijdrage verzonden aan mevrouw X. Tegen deze beschikking is geen bezwaar gemaakt;

Door de Stichting Jeugd en Gezin Overijssel te Zwolle is een meldingsformulier aanvang plaatsing aan het LBIO toegezonden op 26 februari 1999. Op dit formulier werd de justitiële plaatsing ingaande 11 januari 1999 gemeld. Op 2 maart 1999 werd de primaire beschikking ter zake van de vastgestelde ouderbijdrage verzonden aan mevrouw X. Ook tegen het opleggen van deze ouderbijdrage werd geen bezwaar gemaakt.

Ten aanzien van de klacht wil ik het volgende opmerken.

Op grond van de bepalingen in de Wet op de jeugdhulpverlening (Stb. 1995,225) kan slechts de plaatsende instantie mededelingen doen omtrent de aanvang en het einde van de hulpverlening. Dergelijke instanties zijn ook bevoegd om te bepalen welke vorm van hulpverlening geschikt moet worden geacht (zie hiervoor de artt. 23 - 40).

Op grond van artikel 2 lid 3 aanhef en onder b van de Wet LBIO (zie Achtergrond onder 4.; N.o.) is het Bureau belast met de hem bij of krachtens de Wet op de jeugdhulpverlening opgedragen taken ter zake van de vaststelling en inning van ouderbijdragen. Zie hiervoor ook Hoofdstuk VII van de Wet op de jeugdhulpverlening.

Op grond van bovengenoemde bepalingen kan worden vastgesteld dat het LBIO geen enkele bevoegdheid heeft om als oordeel te geven of nu wel of geen sprake is geweest van een 'officiële' plaatsing. Mijn bureau dient zich daarom te richten naar hetgeen de plaatsende instanties aangeven.

Ik teken daarbij nog aan dat deze instellingen ten aanzien van de hulpverlening privaatrechtelijke rechtspersonen zijn. Zij voeren hun taak op eigen verantwoording uit en behoeven zich niet te richten naar aanwijzingen van de Ministers van Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Op 11 januari 1999 werd een ondertoezichtstelling uitgesproken en een machtiging door de kinderrechter afgegeven. Een gemaakt bezwaar bij het LBIO tegen een justitiële maatregel van kindbescherming door de kinderrechter kan in ieder geval niet leiden tot een ontheffing van de ouderbijdrage.

In mijn brief van 6 juni 2000 geef ik mijn bereidheid aan de vordering aan te passen, indien mocht blijken dat er geen sprake is geweest van een plaatsing in de zin van de Wet op de jeugdhulpverlening.

Uit de bijlagen en met name het oordeel van de Interprovinciale Klachtencommissie Jeugdzorg blijkt, dat de commissie in het betalen van de pleegvergoeding door de ouders (gedurende de eerste zes weken na 29 juni 1998) een impliciete toestemming ziet van de 'plaatsing'. Daarmee is sprake van een plaatsing in de zin van de Wet op de jeugdhulpverlening, waaraan kosten zijn verbonden geweest en die door het Rijk werden gedragen. De ouders hebben bespaard op kosten en dienen een bijdrage te betalen. Of deze plaatsing nu wel of niet moet worden bestempeld als officieel is mijns inziens dan niet relevant.

Bijgevoegd vindt u een saldoverklaring en de primaire beschikking van 26 november

1998. Overigens kunt u hieruit opmaken dat voor de eerste zes weken crisisplaatsing geen bijdrage werd berekend.

Het LBIO is daarom naar mijn mening terecht niet overgegaan tot het terugbetalen van de ouderbijdrage en is van mening dat de klacht ongegrond is."

2. Als bijlage bij de reactie van de plaatsvervangend directeur van het LBIO was gevoegd de beschikking van 26 november 1998, ondertekend door het hoofd van de afdeling Ouderbijdragen aan verzoekster. Hierin deelde hij onder meer het volgende mee:

"Naar aanleiding van de melding van de plaatsing door Jongeren hulp centrum ingaande 29.06.1998 van X-junior wordt u, gelet op het Besluit bijdragen justitiële kindbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening (Staatsblad 1995, 226) een ouderbijdrage opgelegd.

Gelet op de leeftijd van de jeugdige en het feit dat uw kind thans geplaatst is in een residentiële voorziening, bedraagt de verschuldigde bijdrage fl. 210,00 per maand. De bijdrage bent u verschuldigd met ingang van 10.08.1998 i.v.m. een crisisplaatsing. Indien de jeugdige tijdens de hulpverlening in een hogere leeftijdscategorie komt, zal de hoogte van de ouderbijdrage dienovereenkomstig worden aangepast.

Tot en met heden bent u f 779,03 verschuldigd. (...) Indien betaling ineens op problemen stuit, kunt u een betalingsregeling treffen. Voor de betaling van de lopende bijdrage ontvangt u maandelijks een acceptgiro. (...)

Tot slot wijs ik u erop, dat u of een andere belanghebbende op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na dagtekening van deze brief, een bezwaarschrift tegen dit besluit kunt indienen bij de directeur van het LBIO. Houdt u er rekening mee dat gedurende de behandeling van het bezwaar de ouderbijdrage betaald dient te worden."

3. Als bijlage bij de reactie van de plaatsvervangend directeur van het LBIO was verder gevoegd een betalingsoverzicht van 22 augustus 2000. Het overzicht bevatte de volgende informatie:

"Vordering bijdrageplichtige X (naam verzoekster; N.o.)

Naam Maand Bedrag

X-junior augustus 1998 149,03

X-junior september 1998 210,00

X-junior oktober 1998 210,00

X-junior november 1998 210,00

X-junior december 1998 155,81

X-junior januari 1999 189,68

X-junior februari 1999 210,00

X-junior maart 1999 210,00

X-junior april 1999 210,00

X-junior mei 1999 210,00

X-junior juni 1999 210,00

X-junior juli 1999 47,42

Verschuldigde bijdrage 2.221,94

Totaal vorderingen 2.221,94

(...)

Datum ontvangst Bedrag

31 december 1998 779,03

31 maart 1999 210,00

31 maart 1999 210,00

22 juni 1999 765,49

14 juni 2000 257,42

Totaal ontvangen betalingen 2.221,94"

4.1. In een later stadium van het onderzoek legde een medewerker van het LBIO als bijlage over een op 7 juli 1999 door de heer Ro. van de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) te Zwolle ingevuld formulier. Door middel hiervan bracht de SJG het LBIO ervan op de hoogte dat diezelfde dag een einde was gekomen aan de plaatsing van X-junior.

4.2. Tevens werd toen overgelegd een brief van het LBIO van 15 juli 1999 aan verzoekers waarin hen werd meegedeeld dat de plaatsing van hun dochter op 7 juli 1999 was beëindigd en dat zij om die reden vanaf genoemde datum geen ouderbijdrage meer verschuldigd waren. Ook verzocht het LBIO verzoekers om de op dat moment openstaande vordering van f.257,42 te voldoen.

D. Reactie verzoekster

1. Bij brief van 11 november 2000 reageerde verzoekster op het standpunt van de plaatsvervangend directeur van het LBIO. Verzoekster deelde hierin onder meer het volgende mee:

"De twee periodes, dat onze dochter niet thuis woonde, zou ik in deze brief voor de duidelijkheid fase a en b willen noemen.

Fase a omhelst de periode van 29 juni 1998?????? (Deze datum is nergens officieel te traceren, ons is ook niet medegedeeld op welke datum zij in Drenthe is aangekomen, is ook niet terug te vinden in dossier van het JHC) tot 23 december 1998.

Fase b omhelst de periode van 4 januari 1999 tot 7 juli 1999 (ook deze einddatum klopt niet, want vanaf 25 juni 1999 mag X-junior niet meer terugkomen in het pand waar ze ondergebracht is, maar 6 juli 1999 krijgen wij telefoon, of ze naar Q wil komen om afscheid te nemen, ze slaapt die nacht voor het laatst op de groep, in dit pand).

Het LBIO geeft aan, dat wij een primaire beslissing hebben gehad, inzake fase a, dit is niet juist, alleen een rekening die wij als eigen bijdrage moesten betalen. Wij hebben die gedeeltelijk betaald, om een slag om de arm te houden, om bezwaar te maken. De nota hebben wij maar gedeeltelijk betaald, doch gelijktijdig geprobeerd bezwaar te maken d.m.v. telefoontjes en uiteindelijk een fax te sturen op 2-3-1999. De 'aanbetaling' hebben wij gedaan om de hulpverlening niet in gevaar te brengen.

In fase a kan er niet gesproken worden van een plaatsing, er kan alleen gesproken worden van een 'plaatser' die een melding doet naar het LBIO. Immers, onze dochter zou voor de zomervakantie logeren bij een familie, waar wij geen contact mee mochten hebben, en zou per 1 september 1998 officieel ergens geplaatst worden. In de periode van de vakantie zou uitgezocht worden, hoe en waar. Per 1 september 1998 bleek men niet officieel te kunnen plaatsen, de onderhandse plaatsing werd voortgezet. Het schooljaar brak aan, X-junior was leerplichtig, doch niemand ondernam hierin ook maar iets. Wij hebben het JHC hierop geattendeerd, dat de plaatsing dan maar officieel gemaakt moest worden in Drenthe, zodat er stappen t.a.v. onderwijs ondernomen konden worden. Het JHC wilde er geen plaatsing van maken, omdat men van mening was, dat de plek waar X-junior zat geen goede opvang bood, het dan maar als crisisplaatsing gezien moest worden en niet langer dan 6 weken mocht duren. Inmiddels waren de 6 weken allang verstreken, doch omdat het om een 'logeerpartij' zou gaan, was dat niet relevant. Het enige dat gebeurde was, dat de logeerpartij zo kort mogelijk moest duren, zodat X-junior zo snel mogelijk op een veilige plek officieel ondergebracht kon worden. Echter vanaf 14 september 1998 hebben wij bij elk contact het JHC verzocht er een officiële plaatsing van te maken, zodat er een werkbaar kader zou ontstaan voor zowel onze dochter, als onszelf.

Het was op dat moment dus geen pleegzorg, geen vrijwillige plaatsing, geen officiële plaatsing, maar ..... ik zou het niet weten.

Indien de 'plaatsing' per 1 september 1998 een crisisplaatsing zou zijn geweest, dan zou de betaling pas 12 oktober 1998 mogen zijn ingegaan.

In die periode werden wij als ouders geconfronteerd met een gezin dat zich officieel opwierp als voogd, daar zijn bewijsstukken van die wij eventueel wel aan willen leveren, (men opende een bankrekening zonder toestemming van ons, en sommeerde ons om daar maar geld op te storten voor kleding en zakgeld en de aanmelding op een school was ook onder 'voogdijschap' geschied). Wij hebben deze rekening laten ontbinden, op grond dat deze onwettig was. Verder moest er reisgeld en schoolgeld voor X-junior betaald worden. Ook dit hebben wij op ons genomen, daar er geen officiële regeling bestond, waarin

duidelijk gemaakt werd, hoever onze financiële verantwoordelijkheid ging. Aangezien wij op deze manier, inclusief de rekeningen van het LBIO die later volgden voor hoge kosten kwamen te staan, was er zeker reden om dubbele kinderbijslag aan te vragen. Maar dit financiële plaatje kwam zo laat binnen, dat wij niet meer achteraf dubbele kinderbijslag konden aanvragen. Dus die ondersteuning vanuit het rijk (waar wij recht op hadden), liepen wij ook mis.

Wat is dan de reden, dat er toch een eigen bijdrage van ons verwacht werd?

Het gezin, waar onze dochter verbleef, meldde omstreeks 18 augustus 1998 bij de pleegzorg Drenthe, dat zij X-junior als pleegkind in huis hadden, sinds 29 juni 1998 (zoals bekend, datum klopt niet). Wel, ... de pleegzorg Drenthe betaalde achteraf, spontaan een pleegzorgvergoeding uit, vanaf 29 juni 1998, zonder een plaatsers te hebben, en zonder officiële toestemming van eigen ouders van het kind, zonder handtekeningen van ouders, hoewel dit wettelijk wel verplicht is.

Aan het eind van de hele periode van 'plaatsingen' zijn wij als ouders uit gaan zoeken, wie, waar verantwoordelijk voor was

Wij kwamen uit bij de pleegzorg Drenthe en het JHC. In een gezamenlijk gesprek kwam men tot de conclusie, dat er nooit tot pleegzorgvergoeding overgegaan mocht worden en dat onze dochter nooit geplaatst is binnen de pleegzorg Drenthe. Hiervan zijn twee getuigenverklaringen (...).

Nog een punt ter verduidelijking:

Onze dochter was in paniek het huis uitgegaan op 23 juni 1998, kwam bij mensen terecht, die zelfs niet aan de politie (die haar inmiddels opspoorden) wilden laten weten dat onze dochter daar was. Deze mensen hebben onze dochter buiten onze medewerking om op een onbekend adres ondergebracht, waar wij geen contact mee mochten hebben. Het zal u niet verbazen, dat wij natuurlijk nooit toestemming voor officiële plaatsing zouden geven bij een gezin dat onze dochter op deze manier van ons afschermt. Wij hebben tot eind augustus 1998 niets van onze dochter vernomen, dan alleen een telefoontje. Het gezin waar zij verbleef, was het gezin dat 18 augustus 1998 melding maakte bij de pleegzorg Drenthe. Intussen had men in het kader van de onderhandse plaatsing wel geld van ons geëist voor de verzorging van onze dochter. Om ooit weer contact met haar te krijgen zijn wij ingegaan op deze eis.

Het formulier melding aanvang plaatsing naar het LBIO wordt 7 juli 1999 naar ons verstuurd. Hier is sprake van vrijwillige hulpverlening (geen handtekening ouders), crisisplaatsing vanaf wanneer dan? Residentiële hulpverlening (hoezo?), aanvang plaatsing 29 juni 1998 kan niet geverifieerd worden, er wordt melding gemaakt, dat X-junior bij particuliere opvang verbleef, voorafgaande aan de 'plaatsing'. Echter dit was geen

opvang, zij verbleef daar zonder onze toestemming, en ook eigenlijk zonder toestemming van het JHC. Wij hadden samen met het JHC een veilig adres voorgesteld aan X-junior, waar zowel X-junior, het JHC en wij en het gezin waar ze opdat moment vanuit de panieksituatie verbleef en het betreffende gezin waar ze naar toe zou gaan mee eens waren, doch deze "particuliere opvang" heeft X-junior daar nooit naar toegebracht.

Omdat er geen schot in de zaak zat, leverden wij een naam van een opvangplek namelijk Stichting Q (...). Wij vroegen zowel het JHC, als de huisarts te onderzoeken of dit een geschikte plek was. Zelf mochten wij van de directie van Stichting Q geen kijkje nemen of contact leggen. (Later blijkt uit het dossier van de pleegzorg Gelderland, dat hier een loopje genomen werd met de regelgeving, om het ideaal van de directeur van Stichting Q gefinancierd te krijgen).

Zonder toetsing van deze stichting heeft het JHC, met medewerking van het SJG (die was inmiddels ook betrokken), onze dochter hier geplaatst. Het patroon herhaalde zich, wij mochten haar daar niet zelf heenbrengen, geen contact onderhouden, wel de zaken die Stichting Q niet praktisch op kon lossen, voor hen bewerkstelligen. Let wel, omdat wij nog steeds geen idee hadden hoe Stichting Q werkte, wat voor een instelling dit was, welke doelstelling ze nastreefden, of ze erkend waren als residentiële instelling, konden wij als ouders geen toestemming geven voor plaatsing, wederom geen handtekening gezet door ons als ouders. Immers je kan niet iets tekenen, waarvan je niet weet wat de inhoud is. Echter er is ook nooit aan ons gevraagd, om toestemming te geven, dan wel te tekenen voor een plaatsing. Er zijn alleen gesprekken geweest over onze zorg t.a.v. goede opvang voor onze dochter. Toch ziet zowel het JHC, als het SJG, deze gesprekken als een toestemming, instemming met een plaatsing.

N.B. omdat wij onze vraagtekens hadden, zijn wij op zoek geweest naar een opvang, waarvan wij wel konden toetsen dat het een erkende instelling betrof. De Leeuwstichting te Overijssel, een residentiële instelling met onderwijs daaraan verbonden (X-junior was nog leerplichtig).

Fase b

In de situatie hierboven kwam maar geen verandering. Herhaalde malen hebben wij contact opgenomen met het SJG te Zwolle, om tot een veilige goede opvang van onze dochter te komen. Het JHC heeft dit voor ons gedaan op 14 september 1998, daar wij zelf niet als hulpvrager gezien werden door het SJG, omdat wij in de gemeente Y woonden en dus niet in hun optiek als hulpvrager hen benaderen konden. Dit werd bevestigd in dit telefoongesprek. Doch het JHC zat in Zwolle en men wilde nu wel wat voor ons doen. Let wel, het SJG is dus vanaf deze datum officieel betrokken geweest in het zoeken naar goede opvang van onze dochter.

In november 1998 hebben wij zelf opnieuw contact gelegd met de intaker van het SJG. Men beloofde inzet in deze zaak.

Op 4 januari 1999 gaat X-junior naar Stichting Q, gebracht door het JHC. Op 11 januari 1999 is er een zitting van de kinderrechter, waarin uitspraak gedaan wordt over uithuisplaatsing, de aard van de opvang die nodig is in deze en een toewijzing van een gezinsvoogd. (...)

Op 2 maart 1999 stuurt het LBIO ons een primaire beschikking t.a.v. de eigen bijdrage voor de 'plaatsing' van onze dochter ingaande 11 januari 1999. Als bezwaar sturen wij na telefonisch overleg met de heer W. van het LBIO een fax. Echter deze fax is niet als zodanig opgepakt door het LBIO, zie hun brief van 10 maart 1999 (zie **B.3.2.**; N.o.).

Verder wordt de plaatsing bij Stichting Q op 23 februari 1999 gemeld door het SJG, de melding krijgen wij pas op 7 juli 1999 toegezonden door het LBIO. Daaruit blijkt, dat het om een justitiële kindbescherming/pleegzorg gaat. Dit is de eerste keer dat wij hiervan op de hoogte zijn gebracht. Let wel, dit is de datum dat onze dochter al weer thuis woont. (...) Verder meldt men dat de dochter verbleef bij derden, voorafgaand aan de 'plaatsing', echter onze dochter was gewoon thuis in de tijd voorafgaand aan de 'plaatsing', wetende vanaf 23 december 1998. (...)

Nogmaals geven wij aan, dat er met zoveel gerommel buiten de wettelijke kaders om, wij als ouders ons niet verplicht voelen een financiële bijdrage te leveren in deze, en eisen onze bijdrage terug. De betalingen die gedaan zijn, zijn géén instemming met het geheel geweest, doch een handelen uit goeder trouw, omdat wij de hulpverlening die toch in ieder geval opgestart was niet in gevaar wilden brengen, en dit niet over het hoofd van onze dochter die inmiddels in een uitzichtloze situatie verzeild was geraakt uit te vechten. Dit is misschien niet op alle fronten op de juiste juridische manier van onze kant aangepakt, echter weten wel alle betrokken partijen van onze bezwaren."

2.1. Bij de brief van 11 november 2000 van verzoekster was als bijlage gevoegd een op 16 november 1998 door de heer C. van het JHC te Zwolle opgemaakt formulier voor het aanmelden van een plaatsing. Op het formulier was onder meer aangegeven dat X-junior vanaf 29 juni 1998 door JHC Zwolle was geplaatst in een regionale voorziening.

2.2. Als bijlage was verder bijgevoegd een formulier voor de aanmelding van een plaatsing, op 23 februari 1999 ondertekend door mevrouw Ro. van de Stichting Jeugd en Gezin (SJG) te Zwolle. Op dit formulier was onder meer aangegeven dat X-junior vanaf 11 januari 1999 door SJG in de pleegzorg was geplaatst.

2.3. Als bijlage was ook bijgevoegd een op 6 mei 1999 door de heer C. van het JHC te Zwolle opgemaakt formulier voor het aanmelden van een plaatsing. Op het formulier was onder meer aangegeven dat X-junior vanaf 4 januari 1999 door JHC Zwolle was geplaatst

in de pleegzorg, een en ander tot 11 januari 1999 op vrijwillige basis en vanaf die datum op basis van justitiële kindbescherming.

2.4. Een volgende bijlage is een beschikking van 2 maart 1999 ondertekend door het hoofd van de afdeling Ouderbijdragen van het LBIO en gericht aan verzoekster. Hierin deelde hij onder meer het volgende mee:

"Naar aanleiding van de melding van de plaatsing door SJG Overijssel ingaande 11.01.1999 van X-junior (...) wordt u, gelet op het Besluit bijdragen justitiële kindbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening (Staatsblad 1995, 226) een ouderbijdrage opgelegd.

Gelet op de leeftijd van de jeugdige en het feit dat uw kind thans geplaatst is in een residentiële voorziening, bedraagt de verschuldigde bijdrage fl. 210,00 per maand. De bijdrage bent u verschuldigd met ingang van 11.01.1999. (...)

Tot en met heden bent u fl. 630,00 verschuldigd. (...)

Tot slot wijs ik u erop, dat u of een andere belanghebbende op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na dagtekening van deze brief, een bezwaarschrift tegen dit besluit kunt indienen bij de directeur van het LBIO. Houdt u er rekening mee dat gedurende de behandeling van het bezwaar de ouderbijdrage betaald dient te worden."

3. Bij brief van 2 oktober 2001 deelde verzoekster de Nationale ombudsman onder meer nog het volgende mee:

"Vanmiddag alle spullen in het dossier doorsnuffeld, maar kan geen schrijven boven tafel krijgen, waarin duidelijk staat, dat X-junior na 24 juni op de groep geweigerd werd. Alleen uit mijn dagboek kan ik letterlijk de datum boven tafel krijgen, dat X-junior de groep verlaten heeft en naar huis is gegaan. De datum is 25 juni 1999.

Ze mocht niet meer op de groep komen, maar haar spullen stonden daar nog, dus was het noodzaak nog eenmaal daar te verschijnen. Het klopt, dat 7 juli haar spullen opgehaald zijn.

Op 13 september is er een schrijven naar ds. E. gegaan, waarin het wel duidelijk gemeld wordt. Ds. E. is bestuurslid van Stichting Q (Deze brief kan ik zonder toestemming niet zomaar doorsturen). Wij wisten niet waar we in de wirwar ons toe konden wenden. Immers de gezinsvoogd mevr. Ro. was vanaf 5 juli niet meer bereikbaar, omdat zij het SJG ging verlaten. Er is geen contact meer met haar geweest, omdat het eenvoudigweg onmogelijk was. Pas in juli zijn wij hieromtrent contact gaan opnemen met het LBIO, dat is 1 juli 1999 gebeurd, mevr. T. gesproken, die hier zeker een telefoonnotitie van heeft liggen. (...)

Brief LBIO 2-3-1999 `..Voor de bovengenoemde plaatsingen heeft u beschikkingen ontvangen, waartegen u bezwaar kan maken binnen 6 weken na ontvangst ervan. Ik heb echter geen bezwaarschrift mogen ontvangen...'

Wij hebben alleen van de `plaatsing' per 11-1-99 een beschikking ontvangen, let wel geplaatst in een **pleeggezin** waar geen machtiging voor was van de kinderrechter. De verwarring was inmiddels zo groot, dat 17 maart 1999 de inspecteur Jeugdhulpverlening hier in huis geweest is, om één en ander te onderzoeken. Wij zien dit als een bezwaarschrift, daar wij alles hebben aangekaart en er daarna een onderzoek gestart is.

Opm. misschien zijn niet de juiste procedures gevolgd door ons, doch wij kennen de wet niet, een uitvoerende instantie zal hier beter van op de hoogte zijn, doch de uitvoerende instanties hebben er helemaal een portje van gemaakt om de wet uit te voeren.“

Tot zover de bevindingen.

Achtergrond

1a. Artikel 1, van de Wet op de jeugdhulpverlening (07-07-1994, Stb. 528 Iwtr: 01-09-1995), voor zover hier van belang:

"1. In deze wet en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:

(...)

h. pleeggezin: een gezin van anderen dan de ouders of stiefouder van een jeugdige waarin de jeugdige wordt verzorgd en opgevoed;

(...)

n. plaatsende instantie: een instantie als bedoeld in artikel 27;

(...)

2. De jeugdhulpverlening wordt onderscheiden in de volgende typen:

a. pleegzorg: hulpverlening bestaande uit het bieden van opnemng in een pleeggezin en de daarmee verband houdende begeleiding van pleegkinderen, pleegouders, ouders en stiefouders;

b. residentiële hulpverlening: hulpverlening waarbij een jeugdige wordt opgenomen in een tehuis waarin dag en nacht hulp wordt geboden;

c. semi-residentiële hulpverlening: hulpverlening waarbij een jeugdige regelmatig gedurende een deel van een etmaal in een daartoe bestemde inrichting verblijft;

d. ambulante hulpverlening: hulpverlening, anders dan bedoeld onder a, b of c."

1b. Artikel 27, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening, voor zover hier van belang:

"4. Een erkende plaatsende instantie is bevoegd in de gevallen waarin deze wet zulks vereist, ten aanzien van een jeugdige die duurzaam verblijft in zijn werkgebied vast te stellen welke hulpverlening voor die jeugdige aangewezen is te achten."

2 Artikel 32, van de Wet op de jeugdhulpverlening, voor zover hier van belang:

"De plaatsende instantie doet aan het jeugdhulpadviesteam van de regio van zijn werkgebied en aan Onze ministers schriftelijk mededeling van de aanvang en beëindiging van secundaire hulpverlening van een type, genoemd in artikel 1, tweede lid, onder a, b of c. Deze mededeling aan Onze ministers bevat gegevens, welke benodigd zijn voor de uitvoering van hoofdstuk VII en geschiedt onmiddellijk en door middel van een door hen vastgesteld formulier."

3a. Artikel 41 van de Wet op de jeugdhulpverlening, voor zover hier van belang:

"Voor de toepassing van dit hoofdstuk (hoofdstuk VII; N.o.) en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. ouderbijdrage: de bijdrage, bedoeld in artikel 41a, eerste lid;

b. eigen bijdrage: de bijdrage bedoeld in artikel 41b, eerste en tweede lid."

3b. Artikel 41a van de Wet op de jeugdhulpverlening:

"1. De onderhoudsplichtige ouders, degene tegen wie een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegronde vordering is toegewezen daaronder begrepen, de onderhoudsplichtige stiefouder en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent van een jeugdige, zijn aan het Rijk een bijdrage verschuldigd in de kosten van verzorging en verblijf:

a. in een op grond van deze wet voor bekostiging in aanmerking gebrachte voorziening niet zijnde een voorziening van ambulante hulpverlening;

b. elders dan in een zodanige voorziening, indien de jeugdige daar is geplaatst met toepassing van artikel 261 of 326 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel daar is geplaatst door een voogdij-instelling of de raad voor de kindbescherming.

2. De ouderbijdrage wordt vastgesteld naar de leeftijd van de jeugdige en de aard van de verzorging en het verblijf, bedoeld in het eerste lid. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de hoogte van de bijdrage.

3. Indien ten aanzien van een jeugdige meer dan één persoon de ouderbijdrage verschuldigd is, is ieder der bijdrageplichtigen de ouderbijdrage verschuldigd met dien verstande dat, indien de een heeft betaald, de ander is bevrijd."

3c. Artikel 41c, tweede lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening:

"Geen ouderbijdrage is verschuldigd indien:

- a. de jeugdige met het oog op adoptie niet meer door zijn ouders wordt verzorgd en opgevoed;
- b. de ouders van het gezag over de jeugdige zijn ontheven of ontzet;
- c. het verblijf en de verzorging worden geboden in een acute noodsituatie, zulks voor de duur van ten hoogste zes weken;
- d. aan een minderjarige jeugdige nog hulpverlening als bedoeld in artikel 41a wordt geboden na schriftelijk aan Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur of, indien een aanwijzing als bedoeld in artikel 41f, eerste lid, is geschied, aan de in naam van Onze Minister optredende instantie kenbaar gemaakt bezwaar door degene die het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefent, tenzij het een jeugdige betreft ten aanzien van wie een maatregel van justitiële kinderbescherming is getroffen die tot zodanige hulpverlening strekt of haar noodzakelijk maakt;
- e. het bij algemene maatregel van bestuur aan te geven inkomen van de jeugdige vijfhonderd gulden of meer per maand bedraagt."

3d. Artikel 41f, eerste lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening:

"1. De ouderbijdrage wordt vastgesteld en geïnd door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen."

4. Artikel 3 van het Besluit bijdragen justitiële kinderbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening:

"1. De bijdrage is verschuldigd over elke dag dat de verzorging en het verblijf hebben geduurd. De dag van aankomst en de dag van vertrek gelden als dag van verzorging en verblijf. Worden de verzorging en het verblijf beëindigd op de dag waarop deze zijn aangevangen, dan is alleen over deze dag de bijdrage verschuldigd.

2. Indien de bijdrage over een gedeelte van een maand is verschuldigd, bedraagt zij het voor een maand geldende bedrag, gedeeld door dertig en vermenigvuldigd met het aantal dagen dat de verzorging en het verblijf in die maand hebben geduurd."

5. Artikel 2, derde lid, van de Wet Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen:

"Het Bureau is belast met de hem:

- a. bij of krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek opgedragen taken ter zake van de inning van onderhoudsbijdragen voor minderjarigen en meerderjarigen die de leeftijd van eenentwintig jaar nog niet hebben bereikt;
- b. bij of krachtens de Wet op de jeugdhulpverlening opgedragen taken ter zake van de vaststelling en inning van ouderbijdragen; en
- c. bij andere wetten opgedragen taken."